

RUMSTSE SOLDATEN IN DIENST VAN ZIJNE
ALDERCHRISTELIJKSTE MAJESTEIT
DE KONING VAN VRANCKRIJCK 1747 - 1753

Dit boeiend document over soldaten in dienst van de Franse koning Lodewijk XV wordt in 2 delen gepubliceerd. In dit jaarboek brengen we u het eerste deel, in het jaarboek 2014 het tweede deel.

Inleiding

Heden ten dage lijkt het leven ons soms zeer ingewikkeld. Technieken veranderen, communicatiemiddelen zijn er in overvloed en men kan zich overal bereikbaar houden.

Wanneer wij hieraan denken rijst ons steeds spontaan de vraag hoe onze voorouders zonder al deze hulpmiddelen konden overleven. Natuurlijk, er is er geen enkele blijven leven, alhoewel men daar soms toch zou aan twijfelen wanneer men in zijn omgeving rondkijkt.

Onze voorouders hadden het voorwaar niet gemakkelijk. De meeteenheden verschilden van streek tot streek, er was een bonte reeks geldstukken in omloop en de administratieve indeling was zeker niet op eenvoud afgestemd, om maar enkele dingen te noemen. Met een eierboek in plaats van een computer in de hand waren dit geen eenvoudige problemen om te beheersen.

Zo was het hertogdom Brabant voor de Franse Omwenteling verdeeld in drie hoofdkwartieren: Leuven, Brussel en Antwerpen. Zij waren ieder op hun beurt onderverdeeld in meierijen of kwartieren. Deze waren op hun beurt samengesteld uit een aantal dorpen. Het Hoofdkwartier van Antwerpen, doorgaans het Markgraafschap Antwerpen genoemd, was verdeeld in zeven kwartieren, namelijk Arkel, Geel, Herentals, Hoogstraten, Rijen, Zanthoven en Turnhout. Het kwartier Turnhout bestond toen uit de volgende gemeenten: Turnhout, Arendonk, Weelde, Poppel, Ravels, Wechelterzande, Vlimmeren, Lille, Baarle-Hertog, Gierle, Beerse, Merksplas, Vosselaar en god-weet-waarom, Rumst, Boom, Wilmarsdonk en Stabroek. Rumst en Boom waren wel ver van hun hoofdplaats verwijderd. De betrekkingen tussen de dorpen en hun hoofdplaats en deze met hun hoofdkwartieren, bestonden hoofdzakelijk in het regelen en de verdeling der kwartierslasten. Vooral in tijden van oorlog werd er druk vergaderd om de eindeloze rij van leveringen van fouragie, hand- en spandiensten en te leveren soldaten zo gelijkmatig mogelijk over de dorpen te verdelen.

Na de dood van Karel VI op 20 oktober 1740, was keizerin Maria-Theresia haar vader opgevolgd. Het conflict dat hierna uitbrak, in de geschiedenis gekend als de Oostenrijkse Successieoorlog, betekende voor ons land negen jaar oorlog en onrust. Frankrijk sloot een verbond met Pruisen en viel de Oostenrijkse Nederlanden binnen. Na de verovering hiervan, in 1746, breidde Lodewijk XV het Franse militiestelsel uit over onze gewesten en ordonneerde om 4.928 miliciens te recruteren. Men

zocht vrijwilligers en bij gebrek daaraan zou het lot binnen elk dorp onder de jonge mannen de slachtoffers aanwijzen. De vrijwilligers mochten ook buiten de gemeente gezocht worden. De dienstdtijd was bepaald op zes jaar, voornamelijk in Frankrijk te volbrengen. Elk dorp moest voor de uitzet van zijn miliciens zorgen, namelijk goede kledij en een weinig geld tot de eerste soldij kwam. Zowel in het Franse als het geallieerde leger was er grote desertie.

Op 18 oktober 1748 werd de vrede te Aken getekend. Alle veroveringen werden tenietgedaan. Maria-Theresia bleef wettige vorst.

I Plakkaten en repartitie

Ingevolge de uitgevaardigde plakkaten diende ook de gemeente Rumst militairen te engageren. Het aantal werd vastgelegd in de vergadering van het Kwartier van Turnhout. Hiervoor werd een publieke oproep gedaan, waarop iedereen die zich geroepen voelde kon reageren.

De vrijheid Rumst, alhier genoodzaakt zijnde ten dienste van de alderchristelijkste majesteit van Frankrijk met de aldereerste te werven enige manschappen tot completeren der militairen, zo is 't dat wij wethouderen dezer vrijheid voorschreven in rade hebben gevonden van op heden vrijdag en morgen zaterdag wezende de 10e en 11e dezer maand februari 1747 van des smorgens tot 's avonds te weten van negen uur voor de noen tot twaalf uur ren van twee uur na de middag tot vier uur 's avonds in het 's herenhuis alhier zitten om op zeer favorabele conditien te engageren alle degenen (hebbende de gerequireerde kwaliteit) hun alsdan daartoe te zullen komen presenteren; die gading hebben kunnen zich ten dage en ure voorschreven hun aldaar laten vinden alswanneer aan hun zal groot engagement gegeven worden.

Segget voorts

Deze gepubliceerd en geafixeerd den 10e en 11e en 12e februari 1747 more et loco solito

H.F. Braeckmans meier.

Het werven gebeurde doorgaans door echte beroepsrondselaars. Zodra een kandidaat zich meldde werd bijna onmiddellijk een overeenkomst getekend, zodat de brave, op dat ogenblik dikwijls dronken gevoerde recruit zich niet meer kon bedenken. Zo vlug mogelijk daarna werd deze overeenkomst voor een officiële notaris in een wettelijk contract omgezet.

Wanneer de nodige vrijwilligers werden gevonden, begon voor de gemeente pas de miserie. Eerst moest men zekerheid hebben dat de kandidaat achteraf niet om medische redenen zou afgekeurd worden. Dit onderzoek gebeurde op gemeentekosten. Er moest "handvullig" betaald worden -en soldaten hebben nogal gemakkelijk een hand met een gat in- zoals engagementsgeld, drinkgeld, en wat men zich nog kon bedenken. Bovendien moest de gemeente soldij betalen en de recruten een degelijke uitrusting geven.

Volgens de dorpsrekening van 1747 mochten de nieuwe miliciens niet klagen. Zij werden bedacht met:

- een hoed met vals zilver gegalonneerd;
- een jupon gekruist van witte baai met platte tinnen knopen en gevoederd met een goede saaien stof;
- 2 hemden gegarnierd met kleine manchetten;
- een zwarte 'creppen krawaat ofte collet' met een gesp;
- een paar 'wageningen' van goed lijnwaad met knoppen;
- een paar schoenen;
- een haverzak van lijnwaad met een band van buffelsleer met een gesp.

Tot slot moesten zij door de meier of de drossaard -de toenmalige gemeentelijke politie- in een kazerne afgeleverd worden. Hierbij was het de grootste zorg van de dorpsverheid dat de nieuwe recruten niet onderweg reeds deserteerden, want dan was zij eraan voor haar kosten en moeite. Er was slechts aan de plakaten voldaan vanaf de aflevering in de kazerne. Daarna bleef de gemeente nog altijd aansprakelijk in geval van desertie, ook al gebeurde die een jaar later ergens te velde. Het bleef dus voor de gemeente een hele klus om gedurende de ganse diensttijd haar miliciens te vriend en tevreden te houden.

Mijnheer Jonghmans secretaris van Rumpst

tot Contigh

Mijnheer

Alsoo wij gisteren avont den cneght van den molder voor recruit hebben aan genomen voor vier pistolen antgelt ende ses hondert guldens voor den termijn van ses jaeren soo dat gesijt is op van dagh te beschrijve ende hebbe den selven op cortinghe betaelt twee patacons in specie soo dint dese om UE. Te laten weten om het selve te beschrijven, ende den ront gast is gisteren avont geerveert waer mede blijve met offer van dinst

Rumpst den 12 febrija 1747 UE. dinaer

Peeter Gramment

Antwerpen dezen 5 meert 1747.

Gemerkt d'order gekomen is onverwacht van met de recruten te gaan vertrekken naar Brussel zo schrijve ik U.E. met haaste van op het ontvangen dezer zonder enige foute te komen in de Spiegel tot Antwerpen om mij alles ter hand te stellen 't zij namen van dezelve, geld om de kleine montering te betalen, en ook hun dagelijks geld tot dat zij zullen geïncorporeerd ofte in de bataillons gesteld zijn aangezien de dag gesteld is maandag wezende den 6e meert 1747. Verzoekende ue in geene foute te blijven, blijve met grote achting

mijnheer, uwen geaffectieeerden dienaar C.J. Simon, drossaars van Boom

Ik ondergeschreven drossaard van Boom als aangestelde commissaris voor den kwartiere van Turnhout tot convoieren der miliciens der vijf onvrije dorpen onder denzelve kwartier resorterende,

bekenne uit handen van d'heer Jonghmans, secretaris der vrijheid van Rumst de somme van eenen negetig guldens negen stuivers en halve zijnde voor rekening van het montuur der zes miliciens des voors. Vrijheid a rate van achtentwintig lievers ieder der juste rekening waar van ik ondergeschreve belove te doen bewijs ende reliqua mede quitantie. Actum Antwerpen desen sesden meert 1747
C.J. Simon, drossaard van Boom

II Aanwervingen

1. Engagement van Peeter Faes, Alexander Faes en Gillis Maes 10/2/1747

Peeter Faes, geboren te Rumst op 4/10/1718, en zijn broer Alexander, geboren op 30/7/1721, waren twee zonen van Antoon Faes en Maria Verhulst. Peeter verongelukte in Frankrijk tijdens zijn dienstplicht. Alexander huwde te Rumst op 31 oktober 1756 met Isabella Maria Joris uit Antwerpen. Op 11 maart 1762 huurde hij 3 vierendeel opgebroken heide achter de Lazernijkapel. In 1763 hielp hij nog tarwe oogsten ten voordele van het sterfhuis van Peeter Huygelen.

Gillis Maes werd te Rumst geboren op 20 juli 1727 als derde zoon van Jan Maes en Joanna Rommens. *Wij onderschreven Peeter Faes en Alexander Faes, gebroeders zonen van Antoon Faes en Maria Verhulst, item alsnog Gillis maes zoon van Jan Maes en Joanna Rommens zijnde allen geboortig van de vrijheid van Rumst bij Antwerpen en handwerkers of labeurders van hunnen stiel en de voorschreven vrijheid onder den kwartier van Turnhout ressort is verklaren wij alle drie voorschreven ter goeder touw en zonder arglist ons geengageerd te hebben aan de voorschreven vrijheid (zo wij wij daartoe capabel ben erkend) de dienst te doen als militaire milicien daar zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat allenelijk maar voor de tijd en termijn van zes eerste en toekomende jaren welk eerste jaar cours en ingang zal nemen met de eerste maart toekomende mits conditie dat de voorschreven vrijheid mij daarvoor geldende als daartoe zijn aangenomen als voorzeid aanstonds te geven vier ducaten engagementsgeld en op de conditie nochtans wij afgekeurd zouden zijn door de commissarissen van zijne majesteit dezelve ducaten voorschreven te restitueren mits hebbende voor drinkgeld twee patacons en aangenomen zijnde door commissarissen daartoe geautoriseerd bij zijne Majesteit voorschreven de meer gezeide vrijheid van Rumst daarenboven zal gehouden en verobligeerd zijn aan ieder van ons drieën hierboven vermeld als militien jaarlijks op onze order te betalen zesentachtig gulden courant geld dewelke ingang nemen zal ten dage als wij de gagie van zijne majesteit zullen profiteren en zal aan ieder van ons de voorschreven jaarlijkse somme ons moeten betaald worden zes jaar gedurende te beginnen prima meert eerstkomende en te eindigen zes jaar daarna te weten prima meert 1753 als wanneer afgedankt zijnde ten ware ondertussen de vrede getroffenwerde als wanneer ook afgedankt zijnde of bij overlijden de voorschreven vrijheid daarvan ontlast zal wezen en zal deze jaarlijkse som komen ter cesseren en dit kontrakt dood en teniet zijn behoudelijk dat ons nochtans a rato van tijd zal moeten voldaan worden die ik zal hebben gediend. Al hetgene voorschreven beloven wij ondergeschrevenen*

poincualijk te onderhouden en volbrengen zullen als heerlijke jongmans waar voor wij verbinden persoon en goederen in forma en tot onderhouden hetgeen voorschreven hebben wij schepenen beneffend de drie militievolkeren ondertekend opdat al hetgene voorschreven te beter zoude onderhouden worden en geffectueerd actum deze 10 februari 1700 zevenenveertig

Dit is het handmerk van Peeter Faes mits mij verklarende niet te kunnen schrijven Dit is het handmerk van Alexander Faes mits mij verklarende niet te kunnen schrijven

Dit is het handmerk van Gillis Maes mits mij verklarende niet te kunnen schrijven

Joannes vanden Wijngaert; P. Grammens; P. De Clercq; Francus Marckx; Jan De Vos; in pleno collegio mij present als secretaris N. Jonghman

Je certifie que les nommés peter fasse et alexandre fasse freres sont entre dans ma compagnie la 12 maij 1747 ou ils sont presentement fait à st ambroix ce 9 octobre 1747

De malleron capitaine au second bataillon du regiment de montureux milice de lorraine

1a Brieven van de gebroeders Faes

Eerste brief uit St. Ambroise

Monsieur jan faes de rümst dans le brabant par malin a Remst a Malines

Desen brief sal men bestellen tot meggelen in de post ende voorders tot rumst bij ioannes faes in brabant.

De port is betaalt door pr De Clerck is voldaan

Looft Godt boven alle dingen den 6 september 1747 sintambros

Een hertelijcke groetenisse van Peeter en Sander Faes aen mijnen broeder ioannes Faes en sijne huijsfrou ende aen alle goede vrinden ende wij laten ulieden weten als dat wij noch wel gesont ende wel te pas bennen maer wij versoecken van mijnheer seketares van Rumst dat heij ons gelt moet senden hondert en veftigh guldens voor ons bijden ende gij moet goet gelt senden frans gelt croonen met louwerier tacken sijn goet ende gouen ginneen sijn oock goet en gij moet het senden met den eersten want wij hebben het van nooden want wij hebben 2 manden op de mars geweest ende alles is versleten kousen en schoenen ende wij moeten het koopen van ons eijgen gelt tot getten en laetstoock op de (flint?) toe ende als wij geen gelt en hebben dan houwen sij het ons van de gijse af ende wij trecken alle vijf dagen maar 12 stuijvers ende daer moet ick broot van koopen ende het broot is hier soo dier het coost drij stuijvers poont soo coont gij lieden wel dencken wat aermoede dat wij lijden ende wij benne twee hondert en veftigh stonden van huijs soo gelieft dan dat gelt te senden ende gelieft dat gelt te senden met den poost naer de stadt Sintambro ende de compenie walderoom ende het regiment monterhe oonder het tweeden battelion in het land langedo en aen den persoon Sander Faes ende gij moet op den brief int frans setten wer dat den brief bestelt moet worden ende aen den persoon Sander Faes want sij hier geen doets en coonnen ende gij moet het gelt seende met den eersten sito sito ende soo gij het gelt niet en seent soo sullen wij voortgaen al waren alle boomen galleijen ende gij sult ander manne in plets moeten stellen ende dat sal noch meer kosten als ons gelt

*ende soo gij het gelt niet en seent soo sal den coppeteijn sien dat heij met het dorp rumst te doen heeft
soo coont gij sien wat gij te doen hebt; Mon adresse et a allexsandre Fasse dit sans quartier et mon
frere La pierre tout les deus dans la compagnie du chevail de valleron aux second bataillon du
regiment de montureux en garnison à St Ambroix dans le Languedaux auxpar le pont st. Esprit
A St Ambroix*

Tweede brief uit St. Ambroise

*Monsieur Pierre de
clerkde Klerck demeurente
a remste en brabande pour
faire tenir a jean fausse
proche meglen de ville
a Rumst en Braban
Desen brief sal men
bestellen in het dorp rumst
aen Peeter de Klerck
in brabant ende in de stadt
meglen in brabant
sito sito in rumst
a rumst*

*looft godt boven alle dingen 1747 den 6 naer alderheijlige
een hertelijcke groetenisse van Peeter ende Sander Faes aen mijnen broeder ioannes faes ende aen
den affesier ende schepenen van het torp rumst ende aen alle goede vrinden ende wij laten u weten als
dat wij den brief ontfangen hebben den 29 in bames ende wij hebben verstaen als dat den heere
seketaris nicalaes jonghmans orders gegeven heeft aen schepenen mijn gelden te senden maer wij
hebben dat noch niet ontfangen maer wij hebben noch goede hoep om te krijgen ende als gij
schepenen het gelt noch niet geset en hebt soo sendet met den eersten want wij hebbent groot van
nooden vant gelijk ick u lieden in den voorgengen brieve geschreven hebbe dat het hier alles dier is
soo cont gij wel dencken dat ick het van nooden hebbe soo gelieft dan dat gelt te senden daer ick om
schrijf om hondert en veftigh guldens ende gij moet goet gelt senden gelijk ick u geschreven hebbe
croonen ende gowen ginnien sijn goet ende gij moet het senden naer de stadt sintambro in het land
langedo ende onder de compenie de walderom onder het tweeden battelion ende de soldaten peeter
ende alsander faes gelieft dan dat gelt te senden anno den 6 naer alderheijligen 1747*

Derde brief uit St. Ambroise

Monsieur pierre grammend

*de merant a Rommense
en la provence de brabant
par mellin a rommense
en brabant*

Rumpst

Desen brief te bestellen

int dorp rumst

bij peeter gramment

looft godt boven alle dingen anno 1747

*een hertelijke groetenisse aen alle de schepenen van het dorp rooms en aen jan de voos den
aensanger (?) ende wij peeter faes ende sander faes laten u lieden weten als dat wij nu tve manden
gemarseert hebben endewij tve gebroeders versoeken van u liden te senden voor een iaer gelt voor
ons bijden want wij hebben het van nooden ende het moet goet goet gelt wesen want de dekatan en sijn
niet goet in vrijrijck het moet frans gelt wesen croonen met lauwier tacken ende ginnen sijn goet ende
gij lieden moet het senden naer de stadt sintambra langerdo ende bij het regement montere eede bij
monseur walderoom in het tweede battelion ende wij ver soeken van u lieden dat gelt te senden soo
gau als het mogelijk is sieto sieto*

*eenen goeden dagh van peeter faes aen mijnen jan faes ende van uwen broeder sander faes ende ick
laet u weten ian faes als dat u twee broeders noch fris ende gesoont benne ende ick hoop met gots wil
als gij mijnen broeder oock noch gesoont bent*

Vierde brief uit St. Ambroise

Monsieur

jean fausse dem a Remst

proche de mallin en

brabant

a remst

a malines

desen brief sal men bestelen

aen mijn heer siketaris

ionman im het dorp

van rumst op

megelen megelen

op het dorp van rumst

Loft godt boven al

*anno 1748 den irsten dagh van nieveiaer. Peter gramment monseuer moneeuer peter de Klerck ick
en kan niet na....van u te laten weten als dat ia ick sander faes nogh fries en gesondt sijn maer mijn*

broder peter faes in het hospitaal is hij heft op het (hijseman) gewist is en hij daer een ongeluck gekregen heeft maer wij wenssen u liden allemael eenen goden niveiaer schoutent ende schepenen en siketaries van de heerlijkheid van remats (remnst romst) en aen mijn broder ian faes en aen alle mijn vrinden eenen goden niveiaer en gij mijn heer schoutent en de schepenen gelift so goedt te sijen om het gelt dat wij werdint hebben of soo vel als gij kunt te senden en wij sijn heel verwondert hoe dat et gaedt want wij eenen brief ontfangen hebben van mujn here schoutent als dat mijn broder ian faes het gelt ontfangen heft om ons te senden die vier en twintigh kronen maer wij genen gelt en vernemen en ick ben hel verwondert waerom dat gij mij soo vel laet scrijven eer gij het gelt sent want wij niet op en sullen niet op houden met scrijven voer dat wij gelt en hebben en bij soo ver dat mijn broder het gelt ontfangen heft soo moet hij het met den erstn senden of soe balt sito hij dad ontfangen heft want onder brabanters allemael gelt gekregen hebben behalve wij en gij wet wel als dat wij trou dinen voer ons dorpe maer den offesier van ons dorp niet en doet dat hij ons geloft heft maer als gij mij eenen brief met gelt sult senden dan moet gij daer in scrijven hoe dat het in mijn dorp gaet want ick heel verwondert sijn hoe dat et gaedt in mijn dorp en als gij den brief sult senden gij moet het opscrieft in het frans daer op maken soldat de regemant de monture de compini van monsuert monsuier ede walron garnisoen in sint anbro a sinter sint anbro a sinespti in langedo a sinte anbro

annexen

Je declare navoir conté aucun argent aux nommee jean baptist drisen en Alexander fauxe soldats de montureux compagnie de valeron depuis et pendant quilz ont resté en garnison en cette ville en foij de quoy j'ay signe le present pour leur servir et valoir en ce que de raison a st amroise le 7 novembre mille sept cent quarante huit etait signe Champetiers directeur de poste plus bas

Je soussignee capitaine au regiment de montureux milice de loraine confesse que les dits soldats cy dessus nommee ont toujours été dans ma compagnie jusque au jour de leur licentement pendant. Lequel temps il non recue aucun argent par la poste ou autrement; Fait a Lion le 22 novembre 1748 signe valleron de belleombree

1b Overlijden van Peeter Faes

Alexander Faes heeft nu drij attestatien bekomen van de dood van zijn broeder Peeter, te weten van drij personen die hier te Brussel zijn geweest bij de procureur De Aguilar, twee wonende binnen Brussel ene binnen Antwerpen, doch de voorzeide procureur tot het presenteren van rekweste tot laste van die van rumst nodig hebbende een attestatie van de eerw. Heer Pastoor van Rumst om pro deo gediend te worden, verzoekt dat de heer pastoor van Rumst die declaratie gelieft te geven t'en ware dat dezelve heer bij de wethouders zoude kunnen effectueren dat zij aan Alexander faes de achterstel van zijn broeder voldeden, de declaratien liggen klaar en de regeerders zullen zekerlijk worden gecondemneerd. Brussel 21 feb 1750

M.J.Sanchez De Aguilar

Mijnheer de secretaris,

Ick hebbe d'eere van ue missive ontvangen in antwoord en van niet anders seggen als dat het waar is dat men natuurlijk zoude moeten produceren een extract van den doodsboek van het hospitaal alwaar Peeter faes is gestorven, mar als men nu dusdanig extract niet en bekomt voor de verre afgelegentheid der plaatse of dat die van het hospitaal niet de moeite en willen doen dan moet men andere middelen zoekendie niet anders en kunnen zijn als getuigen, deze middelen heeft Alexander Faes bij de hand door de declaratie van drij personen die hij ue zal tonen en welke ik hebbe opgesteld uit de mond van de declaranten, waarvan twee in deze stad zijn wonende en bekend zijn. Het extract uit het hospitaal en kan geen meerder geloof geven als drij declaratien die men altijd met eed is bereed te bevestigen; ik hebbe aan de declaranten alles wel scherp en pertinentelijk ondervraagd en voorgehouden, voor mijn deel op zodanige attestatie zoude ik voortgaan, emmers ik hebbe dusdanige voorval gezien in het regard van die van Meerhout wiens milicien ook is verongelukt geweest en de regeerders op dusdanige achterstel hebben betaald, dit is al wat ik zeggen kan, mijnheer, ik weet wel dat de regeerders hun securiteit moeten hebben, doch ik bidde hun van te examineren of zij hun securiteit niet en hebben met die drij declaratien. Ue kan wel denken dat ik dusdanige zaken niet en zoeke aan te stellen, maar men moet den arme zowel dienen voor niet als den rijke voor geld en dat mij deze zaak niet rechtveirdig en dochte ik en zoude de moeite niet doen, noch de vrijpostigheid nemen van ue te schrijven, daarom wille hope dat Alexander Faes zijn geld zal bekomen; Isser iet dat men daarin vindt ik bidde van mij te willen schrijven om dat men alles op het kortste en zonder chicanen zoude afhandelen want die zaak zal haast kunnen geeindigd wezen als het dorp geen geloof en hecht aan die declaratien dan en resteert maar requeste te presenteren en met de getuigen te gaan in comparitie bij de heer raad Orts, hem verzoeken van hunnen eed af te nemen en zulks gedaan zal d'er haast dispositie wezen en wie dan de kosten zal moeten dragen late aan ue oordeel. De drij declaranten hebben gepresenteerd in mijne handen eed te doen maar ik en ben daartoe niet gekwalificeerd, daar is nog een declarant te Boom die men mij zegt ook te kunnen attesteren wat van de waarheid is, men zoude dijen kunnen horen. Blijve na groetenisse

mijnheer

ue ootmoedige dienaar

M.J.Sanchez De Aguilar

Brussel 26 feb 1750

Getuigenis van Hendrik Van Cuyck uit Oisterwijk bij 's Hertogenbos

De ondergetekende gewezen milicien voor de prochie van Vorst kwartier van Loven gediend hebbende in die kwaliteit als soldaat in het regiment van Monthureux infanterie verklaart voor de waarheid bereid zijnde het navolgende onder eed te bevestigen daar zulks nodig wezen zal ten verzoeke van Alexander Faes geboortig en milicien van de parochie van Rumst gediend hebbende in het voorzeide regiment van Monthureux dat Peeter Faes wiens naam in het voorz. Regiment was Lapierre

eensgelijks daarin dienende als soldaat en milicien geweest zijnde voor de gemelde prochie van Rumst, broeder van de voorz. Requirant benefens de attestant de requirant en andere miliciens van dezen lande drie weken omtrent voor pasen van den jare zeventienhonderd zevenenveertig zijn vertrokken uit dezen lande naar de stad lions en van daar geincorporeerd ofte verkozen zijn de om te dienen in hetzelve regiment Monthureux zijn vertrokken naar Langedock alwaar zij zijn gearriveerd op de derde van mei 1747 in zekere stad genaamd Esprit au Grand Pont, dat de voorzeide Peeter Vaes op commande gezonden zijnde om een deserteur te conduiseren in de stad Alais aldaar is verongelukt gevallen zijnde in de nacht uit een venster der kazerne en getransporteerd zijnde in het hospitaal aldaar is gestorven in de maand februari van den jare zeventienhonderd achtenveertig. allegerende voor redenen van wetenschap dat de requirant zulks heeft horen zeggen vijf of zes dagen na het overlijden van de voorzeiden Peeter Faes uit de mond van zekere Jan Peeters milicien van den dorpe van Loenhout, van Jan Claes milicien voor Wuustwezel, en van zekere Peeter, milicien van Kalmthout, mitsgaders van de requirant en van verscheidene andere soldaten en miliciens van dezen lande en mits het vorenstaande is bestaande in de waarheid zo heeft de declarant deze ondertekend binnen Brussel dezen 20 februari 1750

Dit is het handmerk van Hendrik Van Cuijck geboortig van Oosterwijck meiereij van 's Hertogenbos wonende in de stad Antwerpen varklarende niet te kunnen schrijven.

Mij present als getuige M.J Sanchez de Aguilar

Getuigenis van Judocus Vande Velde uit Brussel

De ondergetekende Judocus Vande Velde ingezeten borger dezer stad en tegenwoordig handwerker op de vaart dezer stad verklaart ten verzoeke als boven dat hij als milicien voor deze stad Brussel heeft gediend in hetzelfde regiment van Monthureux; dat hij Peeter Faes milicien voor Rumst ook zeer wel heeft gekend, dat hij declarant in het hospitaal was liggende met eene bleijn rose in zijn been alswanneer de gemelde Peeter Faes in de maand februari van den jare zeventienhonderd achtenveertig aldaar is overleden, dat men aan de declarant nadat hij genezen was van zijne voorzeide incommoditeit aan zijn been nog heeft aangewezen de venster in de kazerne uit dewelke de voorz. Peeter Faes ongelukkig was gevallen; redenen van wetenschap allegerende degene resulteert uit deze zijne declaratie en in teken der waarheid heeft hij deze ondertekend . Actum binnen Brussel deze 21 februari 1750

Dit is het handmerk van Peeter Vande Velde verklarende niet te kunnen schrijven.

Mij present als getuige. M.J Sanchez de Aguilar.

Getuigenis van Hendrik Quint uit Brussel

De ondergetekende Hendrik Quint, geboortig van deze stad Brussel aldaar wonende en exercerende de stiel van mandenmaker verklaart ten verzoeke als boven dat hij als milicien voor deze stad Brussel heeft gediend in hetzelve regiment van Monthureux en zelfs in dezelfde compagnie in dewelke peeter

Faes was dienende en dienvolgende de zelve wel te hebben gekend, dat hij het ongeluk aan Peeter Vaes hierboven geexprimeerd voorgevallen heeft horen zeggen uit de mond van degene die wederkeerden van het detachement met hetwelke Peeter Faes was vertrokken; dat hij deszelfs overlijden heeft gehoord uit de mond van de sergeant genaamd Belrose die van tijd tot tijd naar het hospitaal was gaande om te informeren naar de gesteltenisse der zieken, dat de gemelde sergeant wederkerende in de maand februari 1748 van het gemeld hospitaal heeft medegebracht de casack ofte jusacops van de gemelde Peeter Faes welke casack hij aan de gemelde attestant heeft gegeven mits hij nog geen van het regiment en hadde bekomen, en de attestant bedient zich nog tegenwoordig van dezefde casack die hij nog tegenwoordig alsnu deze declaratie verlenende aan heeft. Dewelke bereid zijnde dezelve tallen tijde met eed te bevestigen hij heeft ondertekend als wezende de waarheid en allegerende voor redenen van wetenschap degene resulterende uit de inhoud dezer. Binnen Brussel dezen 21 februari 1750

*Dit is het handmerk van Hendrick Quint verklarende niet te kunnen schrijven, mij present als getuige.
M.J Sanchez de Aguilar.*

1c Brieven van Gillis Maes

Gillis Maes was gelegerd te Sète - hijzelf schreef altijd Cette - aan de Middellandse Zee.

Hij keerde nooit terug en niemand weet wat hem, na zijn laatstre hieronder afgedrukte brief, van hem geworden is. Na dertig jaar stilzwijgen veronderstelde de familie, toen de erfenis van zijn ouders moest verdeeld worden, dat hij overleden was .

Op 12 juni 1782 verklaarden Petrus Maes, in eigen naam en als voogd over Hendrik Maes, Joannes Franciscus, Joannes Baptist, Joannes Cornelius en Joannes Egidius Maes, allen kinderen van Petrus Maes x Elisabeth Van Robbroeck, dat zij voor 2/3 in gemeenschap een huis, schuur, stal, en vijf vierendeel land, in de Kerkhofhoek, in gemeenschap bezaten. Deze eigendom was belast met een rente van 600 g. ten behoeve van de heer Bertijn te Antwerpen. Het overige 1/3 was van hun oom Egidius Maes, welke sedert meer dan 30 jaar uitlandig was nadat hij de Franse dienst had verlaten, zonder dat men daarna nog iets van hem had gehoord. Zij wensten deze eigendom te verkopen en een deel van de uitlandige in rente aan te leggen.

Een week later, op 19 juni, verkochten zij dan de hoeve, op welks erf een grote perelaar stond, voor 1505 g. en 30 verdieren aan schepen Joannes Wijckmans. Ze grensde met twee zijden aan de straat, met de derde aan Jan Verlinden en Jan Rens en met de vierde aan de erfgenamen Peeter Landuyt. Ze werd op dat ogenblik in huur gebruikt door Andries Crauwels.

Hun ouders hadden ze in 1758 verkregen bij uitkoop tegen hun broer Jan Maes uit de erfenis van hun ouders Jan Maes x Joanna Rommens, die ze zelf hadden bij scheiding en deling tegen Karel Maes.

Eerste brief uit Sète, 8 september 1747

Monsieur Adriaenus Verschueren demeurant vis a vis l' eglise de saint Rombout cabaretier en Brabant

par paris et Bruxelles a Malines

Voorders te bestellen aen peeter Braeckmans tot Rumst in Brabant , antwoord met den eersten Beminde vader en moeder

versooke ul ootmoedelijk van de goetheijt te hebben voor uwen soone van te schrijven aen mijnheer jan de vos borgemeester van rumst om te weten de oorsaek waerom dat hij mijn geldt niet over en stuert alsoo ik mij bevinde sonder hemdens, cousens en schoenen beschaempt wesende dat ik mij moet laeten sien voor mijnen capiteijn ende cameraeten, bidde van uw uijterste devoiren te doen, van te maeken dat ik het selve becoome met den eersten vertreckende post aen het adres a monsieur vanloon employer dans les fermes du roij au por de cette par montpelhier dans le languedocq acette pour rendre a gillis maes en bijaldien dat mijn geldt op desen brief niet en komt ende binnen ses weken moeten vertrecken naar (Natie), soo sal ik genootsaekt wesen van te deserteren, daer om mijn lieven moeder doet uw besten van mij hetselven instantelijk over te senden alsoo ik mij bevinde in den grootste armoet van den heelen wereldt, waer mede verblijve naer hertelijcke groetenisse aen u lieden en vader en alle vrienden

Mijn lieve moeder en vaeder

u onderdaenighen dienaer en soone gilis Maes

bidde van mij instantelijk te antwoorden

soldaet in de compagnie van den capiteijn Cnoppeter

Cette den 8e september 1747

Tweede brief uit Sète, 3 december 1747

Monsieur Adriaen Verscheuren vis a vis l' eglise de st Rombauts a Malines pour remettre a pierre braekmans a rumpst en brabant par paris

cito cito cito cito

Mijnheer

ik laet Ue weten als dat ik mijn geldt ontfangen hebbe, ontrent alderheijlighen ende hetzelfde gevallen is onder de handen van mijn capeteijn ende lutenant de welke mij daer van gecogt hebben twee hemdens, een paer schoenen en twee paer gettenen de rest hebben sij in haere handen gehouden het welke beloopt vijftien fransche livres, waer van sij mij niet een oortien meer en willen geven en ik verseker ul soo waer als godt in den hemel is, dat sij mij niet meer en geven alle vijf daeghen als een broodt van acht stuijvers, soo dat ik somtijds rasent van honger ben, en alle momenten de gedachten hebbe van mij te verdrincken ofte wel te deserteren soo versooke oodtmoedelijk en bidde wat ick bidden magh met traenen in mijn ooghen, om mij uijt den noot te helpen van mijne disperatie van mij met den eersten te senden vijftigh guldens brabant gelt ende het adres te setten a Monsieur

Vanloon soubbrigadier des fermes du roij au por de Cette en languedocq par montpellier pour remettre a gilis Maes soldaet milicien a Cette

als dan sal ik versekert wesen dat mijn geldt in goede handen sal koomen, want desen heer dient mij als mijn vader in dit landt, soo versooke het selve mij op het spoedigste te senden voor nieuwejaer

U onderdanigsten dienaer Gilis Maes

Segge 50 g brabant

onderteekent met een cruijs

cette den 3 xbre 1747

ende soo haest het selvesal ontfangen hebbe sal desen heer u volle quittantie senden geteekend door twee getuijgens ende ick met een cruijs

Derde brief uit Sète, 5 mei 1748

A monsieur Verschueren a Malinnes vis avis l'eglise de st Rombouts a Malines en Brabant par paris om voorders te bestellen aen peeter Braeckmans tot Rumpst cito cito cito

Mijnheer

versookende voor den vijfden mael dat ik ul geschreven hebbe, ende noch geen antwoord gehad en hebbe soo versoeke ik ul voor desen mael van mij te helpen, alsoo ik getrokken ben onder de garnadiers, ende naeckt ende bloet ben sonder cousen en schoenen ende geen hemdt op mijn lichaem wij sullen moeten vertrecken den 29ste van desen maent naer villefrancke daerom soo bidde ik wat ik bidden magh van mij met den eersten vertreckenden post 50 guldens brabant gelt te stueren in de posterije van Cette ende durve order te geven van hetselve geldt te tellen in de handen van de heer Vanloon bij aldien dat ik het selve adressere aen onse officiers, wij en becoomen de helft van ons geldt niet, daer om versoeke ootmoedelijck van het adres te chrijven a monsieur van loon soubbrigadier des fermes du roij au por de Cette en languedocq par montpellier a cette, alsdan ben ik versekert van het te becoomen in mijne eijgene handen maer belieft soo goet te wesen van den brief in het fransch te schrijven om den postmeester den selven laeten te lesen ende ons laeten te weten de rechte waerheijt van de belegeringe van Maestricht van welcken kant dat deselve stadt geattakert is geweest ende hoeveel menschen dat daer gebleven sijn van den eenen en van den anderen kant alsoo de heeren van de Tolkamer curieus sijn van de rechte waerheijt te weten, daeren boven soo versoeke ik ul noch eens van mijn geldt cito over te senden oft ik ben genootsaekt van te diserteren waer mede verblijve

Ul ootmoedigen dienaer gilis Maes

Cette den 5 mej 1748

onderteekent met een cruijs